

Universitätsbibliothek Paderborn

**Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi
Maioris Apvd Heripolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ...
Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri
potuerunt, omnia**

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Heripolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
fundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofurti, 1601

XVIII. Ioan. Trit. Abbas Spanhemensis, Iacobo De Maseck physico viroque
sapienti & amico salutem.

urn:nbn:de:0128-1-17336

apud Reuerendissimum archiepiscopum Coloniensem Hermannum diebus in Bonna
quicuimus, qui suis nos expensis reueauit de hospitio, & munere gratissimo donauit, tui-
que mentionem saepius inter loquendum habuimus, sicuti audies cum venisti in opri-
mam detestationem. Quo sim in hospitio, harum tibi nuncius literarum faciet manife-
stum. Vale pater optime. Ex Colonia 10. die mensis Iuli Anno Christianum
M.D.V.

XVIII.

IOAN. TRIT. ABBAS SPANHEMENSIS, IACOBO DE MASECK
physico viroque sapienti & amico salutem.

10

Misihi nobis hesterno vesperi munus certe gratissimum, Kyrani videlicet libros, anti-
ne quarentes, nusquam integros reperire potuimus. Gratias tibi habemus ingentes, age-
musque si vñquam nobis licuerit quam maximas, pro hac tua in nos humanitate. Amplius
enim tali nos munere honorasti, quam si multam nobis obtulisses pecuniam, propter
ea quod lectio tanti autoris ad intellectus nostri perfectionem aliquantulum nobis con-
ducere potest, pecunia vero nihil. Pecunia facile consumitur, sapientia vero intellectum
nostrum illuminans nullum patitur detrimentum. Quid enim philosopho Christi Iesu
religionem professo, & ad paradisi diuitias per in opia tendenti pecuniae huius mundi con-
ducunt, quæ omnium & malorum & scelerum hominibus sunt causa? Cum labore nam-
que pecunia, & animæ periculo nō paruo acquiritur, acquisita cum timore seruatur, & se-
pe cum dolore mentis grauissimo amittitur. Adde quod Satyrus non imprudenter de
hominibus avaris cantauit dicens:

Interea pleno dum turget sacculus ore,
Crescit amor nummi quantum ipsa pecunia crescit,
Et minus hanc optat qui non habet opem.

Et forsitan contemnimus eo facilius, quo minus habemus, haberemus etiam si non
contemneremus. Quare autem contemnimus? Quia non possumus esse diuisi. Nostra-
nim philosophia non partem sed totum hominem requirit. Avaritia vero & immensus a-
mor habendi, adeo sapientie contrariantur, ut quem semel possidere particulariter cope-
rint, liberum non sinant amplius, sed totum sua subdant inquietissimæ tyrannidi. Metis
in unoquoque vna, qua duobus contrariis non potest pertinere esse amoris, Domino &
saluatori nostro Iesu Christo in sacro testante Euangeliō: οὐδὲ εἰ διεῖσται δύο νεκάν διανεί-
νεται. Et in alio loco: Videate, inquit, & caute ab omni avaritia, quia non in abundantia cuius-
quam vita eius est ex his que possidet. Et in Euangeliō καὶ Marcum: Filioli, quam difficile est confi-
dentes in pecunia in regnum Dei introire. Facilius est camelum per foramen acus transire, quam di-
uitem intrare in regnum cœlorum. Doctissimus etiam præceptor noster Christophilus, cōtra
avaritiam nos volens esse munitos, dicit: Radix omnium malorum est cupiditas, quam quidam
appetentes errauerunt a fide, & inservierunt se doloribus multis. Tu autem homo dei haec fugie: Ni-
hil intulimus in hunc mundum, haud dubium quia nec auferre aliquid hinc possumus. Habentes ergo
alimenta, & quibus tegamur vestimenta, his contenti simus. Nam qui volunt diuities fieri, incidunt
in tentationem & in laqueum diaboli, in multaque desideria inutilia & nociva, qua mergunt homines
in inferitum & perditionem. Qui enim pecuniae scrutat, & præsentium compeditibus malorum
constringitur, & futuriis malis perpetuisq; paratur. Difficile namq; est diuitias habentem
non apponere cor, non amplius cupere, non anxiari, non ex opinione in opia acquirendi
cupidineque semper torqueri, & interdum humanæ societatis non violare constantiam.
Phocylidis præcepta philosophis custodienda sunt quibus & menti tranquillitas, & iuri
fugienda avaritia. Generis consertuar communitas.

“ οὐδὲ εἰσται σὺν χέρᾳ πεντεπέντες ἡμέραι
δινοῦσθαι τὸν θεοτελέστων λόγον τοῦτον
ἴσως κοντὲς ἀπαλλάξεις μεταρρύσεις
Avaritiam quoq; omnium causam malorum & aurum grauitet satis detectans, post pa-
ca sententiam talēm subiungit:
“ οὐδὲ εἰσται σὺν χέρᾳ πεντεπέντες ἡμέραι
δινοῦσθαι τὸν θεοτελέστων λόγον τοῦτον
ἴσως κοντὲς ἀπαλλάξεις μεταρρύσεις
εἰς τὸ μη θεοτελέστων λόγον τοῦτον.

στὸν δὲ ἔκπτι μάχαι τὰ λεπτατίσατε φόνοις τε
ἔχθρα ὃ τέκμαργον εἴστε, ἀλλα φεύγοι τε συνάμματα.

Ex quo post aliqua diutinu s i nobis adsint, ne quaque pars cedum, quas neque auferre nobiscum licet, neque tenebris inferre Plutonis, pulchres sic dicens:

πελάσιου μη φείδου, μέμνος ὅτι Εὐτός οὐ παρέκβει
καὶ τρίς αὐτὸν ὅλον ἔχειν καὶ γένιατ' αὐτοῦ.

Apud veteres qui philosophia praecepit subierunt, in primis diuitias, veluti quædam sapientia impedimenta, contemnere oportebat, prouide satis intelligentes, mentem rebus occupatam terrenis, diuinis nequaquam posse vacare doctrinis. Et quid loquor de sculi hominibus, qui vera philosophia tramitem, quo ad felicitatem peruenitur æternam, non intinerent, cum nostræ institutionis sacræ principes apostoli domini & saluatoris nostri Iesu Christi, eorumq; discipuli atque sequaces, vt liberius coelestibus intenderent, omnes mundi perturbas diuitias amore supernorum contempserunt. Reste namque sanctorum quidam imitator, ad veram nos vocans sapientiam ita cecinit dicens:

Tranquillam & vacuam curis sapientia mentem

Imbuit, & placidi pectoris hospes erit.

XIX.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΤΡΙΤΗΜΙΟΣ ΑΒΒΑ ΤΩ ΙΩΑΝΝΙ ΚΑΠΕΛ-

ՀՅԱԿԱՆ ՊՐԵՄԻՈՒՄ ԽԱՎԵՐԻ

¶ Λυμάνει στέρωσε προτίτανον τὸν ιδανικόν λέγον, εἰλλαὶ μὲν ὅτι πρότερον μάρτυρας θελεύθερος πάντας εἶπεν (πατεῖται). Θίληρας οὐταρτεών παταχεύει λέγοντος αὐτούς, προπονεῖ μάρτυρας καὶ πάταρες αὐτούς καί τοι πατεῖται τοιούτους οὐταρτεών παταχεύει μάρτυρας καὶ πάταρες αὐτούς.

EPISTOLÆ FAMILIARES

494

XX

*IOAN. TRITEM. ABBAS SPANHEMENSIS, ROGERIO
Sycambrostriarichariss.*

SATIS FACTVRVS tuo desiderio, quod priusquam Neometim exire te rogāte pro-
misi, amantissime Sycamber, quam habuerim in nauigando fortunam, & quid hic a-
garūt publice scriptis tibi meis breuiter volui aperire. Neometim 25. die mensis Iunii cum
magistro Narciso ex Parisio nuper ad me misso, & quibusdā aliis familiaribus nostris exi-
ui, eodemq; vesperi Moguntiacū vēcti curribus intrauiimus. Postridie confessā nauī, pro-
speroq; nauigantes vento Renum sulcantes descendimus, & prima die mensis Iulii Bunnā
applicuimus. Erataurem Vigilia solemnis Visitationis beatissimae Dei genitricis, semper
virginis Mariæ. Ibi aduentum serenissimi principis loachim Brandenburgensiu Marchio-
nis biduo expectauimus, interea copiosissime in omnibus prouisi munificentia Reueren-
dissimi Coloniensium Archipræfus Hermanni. Tertia vero die mensis Iulii circa solis
occasum venit etiā ipse princeps, quem expectabamus, cum sexaginta equitibus, quem ar-
chiepiscopus honorifice suscipiens triduo secūlū detinuit. Sexta die manc ipsius mensis Bunnā
excūntes, circa horam decimam ad Coloniā venimus. Et nunc sumus hic nullam
recessus nostri certitudinem habentes. Fama est non vulgaris, Regem nostrum expeditio-
nem meditari, auxiliumque non defuturum in tuos Sicambros. Continuit habentur inter
Principes coram Rege tractatus pro reformatanda pace & concordia inter principem no-
strū Philippum Comitē Palatinū, & reliquos ab eo discentientes. Macharius abbas de solati-
ti monasterii Lymburgensis, non sine in cōmodo & iactura sumptuum propter commu-
nia reip. negotia, regiam de die in diem præstolatur audientiam, sed nemo est qui defola-
tioni eius subueniat. Feci pro eo verbum ad principem meum sereniss. Marchionem, per
quem ut confidimus in breui obtinebit à regia maiestate quam præstolatur audientiam. 40
Si scire vis ea quæ circa me aguntur accipe paucis. Sum hic in hospicio mihi deputato iux-
ta principem, de cuius ordinatione omnia nobis copiose ministrātur, quæ necessaria sunt.
Ad mensam interdū, imo crebrius, voco amicos nostros viros eruditos atq; philosophos,
quorum allequio & disputatione nihil poterimus habere iucundius. Inter quos extant
præcipui Theodericus Vilenius medicus, mathematicus, & poeta dulcissimus. Iacobus de
Maseck medicus & philosophus singularis eruditionis, cum quo mihi bellum & continua
decretatio est contra stultitiam inaneq; alchimistarum spes, qui magna promittunt cum
semper nihil habeant ipsi. Iacobus Kymolanus ordinis Carmelitarum ex Gädau Theolo-
gus, amoeni & dulcis ingenii homo, qui generalis magistri sua religiosis de Anglia ex-
pectat aduentum, cum quo suavis mihi conuersatio est. Georgius Sibuthus poeta, nouiter
manibus regiis hic laureatus, iuuenis quidem sed ingeniosus. Joannes Capellerius viceco-
mes Regiæ villa, philosophus & mathematicus Parisiensis, eruditus & profundus specula-
tionis, de cuius ingenii vivacitate admirantur multi doctissimi viri. Tēpore breui paucisq;
diebus Græcæ notitiam linguae magna didicit ex parte, legit perfecte, competenter intelli-
git, eleganteq; scribit charaterem. Sex mensium vix spatio Græcus discipulus, & mul-
torum eiusdem præceptor: nam plures ad me Græcas non inlegantes scripsit epistolā. Cū
his eruditissimis viris iucunda nobis conuersatio est, & de variis scripturarum locis in-
quisitio continua. Vtinam te nobis comitem itineris habere licuisse, quo ingenio tuo

Theodorus Velsen,
Jacobus de
Maseck,
Jacobus Ky-
molanus.

Georgius
Sibuthus.
Iohannes Ca-
pellerius.